

Midweekse excursie van 19 t/m 23 mei naar Havelland (Duitsland)

Door Judith Boltjes met aanvullingen van Hans van Leeuwen

19 mei

Op maandagmorgen 8.00 uur vertrekt een groep van 12 leden van de Twentse Vogelwerkgroep met paspoort naar het op 460 km afstand gelegen Havelland in Duitsland. Het gebied ligt in de voormalige DDR.

Het stroomgebied van de rivier de Havel ten oosten van de Hanzestad Havelberg, op 130 km ten westen van Berlijn, valt op door zijn brede uiterwaarden. Grote delen lopen in de winterperiode onder water en trekken het gehele jaar veel vogels aan. De afwisseling met meren zoals de Gülper See en het uitgestrekte vogelreservaat Havelländisches Luch – bekend om zijn Grote Trappen – maken de streek op vogelgebied de moeite waard. Onze reisgids is het boekje “Vogels kijken in Noordoost Duitsland”, geschreven door Hans Peeters en uitgegeven door de KNNV.

De route loopt via Oldenzaal – Hannover – Magdeburg – Burg – Genthin – Rathenow – Lochow. We hebben in Lochow 3 eenvoudige huisjes gehuurd. De douche is in een ander gebouwtje, dus het is net kamperen. Elke ochtend vertrekken we om 8.00 uur na het ontbijt en nemen onze eigen lunch mee. 's Avonds dineren we iedere avond bij een ander restaurant in Rathenow.

Er wordt een tussenstop gemaakt bij het Hagenburger Kanal dat bij de plaats Hagenburg uitkomt in de Steinhuder See. We gaan in de buurt van het Kanal een stuk wandelen en lunchen. Bij aankomst zijn er al 8 Rode Wouwen gespot, hoog boven ons, wow! Ook Bonte Kraai, Gekraagde Roodstaart, een paartje Grauwe Klauwieren, Grauwe Vliegenvanger, Nachtegaal, Veldleeuwerik, Visarend, Zwarte Specht en Zwarte Wouw worden gezien. En nog vele soorten meer.

Het laatste stuk van de route beleven we hoe het er in het voormalige Oost-Duitsland uitziet. Er lijkt de laatste 45 jaar niet veel veranderd. Huizen van weleer en grote vlaktes met natuur en landbouw. Lochow is een afgelegen gehucht. De laatste 3,5 km gaat over een weg, door een dicht bos, bestaande uit twee rijen betonplaten. Ook onze huisjes staan in prachtig bebost gebied.

We zijn nog maar net gearriveerd of de Spotvogel wordt gehoord. En even later horen we een Putter. We eten een zelf meegebrachte warme maaltijd.

Tijdens de avondwandeling horen we de Fluits en Vuurgoudhaan. Later verzamelen we ons bij 1 huisje, waar we gezellig napraten over de eerste dag met al 67 vogelsoorten.

20 mei

De vroege vogelaars horen bij de huisjes de Braamsluiper.

Stipt om 8.00 uur vertrekken we naar het 5600 ha grote Havelländisches Luch. Sinds 1990 wordt in dit gebied het waterpeil opgehoogd in de winter en de lente, waardoor zo'n 200 tot 300 ha onder water komt te staan en zo'n 1000 tot 1500 ha plasdras wordt. Daardoor ontstaat elk jaar een belangrijk roest- en broedgebied voor oa Grote Trappen, Kraanvogels en Eenden. Het gebied ligt tussen Nennhausen – Buckow – Garlitz – Barnewitz en Liepe. Dit is het gebied waar de Grote Trap te vinden is. Bij Buckow is een bezoekerscentrum. Deze is echter gesloten. We hadden enorm geluk een man te spreken, die uit kon leggen, waar de Ortolaan ongeveer te vinden moest zijn. Anders zou de Ortolaan echt niet gevonden zijn. Zonder geluk vaart niemand wel, zegt het spreekwoord. De soort komt voor in kleinschalige landbouwlandschappen waar houtwallen en graangewassen een belangrijke rol spelen. Hij heeft in grote delen van Europa last van schaalvergroting en is in Nederland als broedvogel uitgestorven.

Bij Garlitz en Buckow zijn observatietorens. Bij de eerste toren zien we al gelijk 6 grote Trappen. De mannetjes lopen trots en waardig in de buurt van de vrouwtjes. Het fotograferen wordt bemoeilijkt door warmtetrillingen. Vlak bij de tweede toren wordt er geroepen: Stop!

Kraanvogels vlakbij de rijweg! We krijgen de kans 2 Kraanvogels van nabij te volgen. Wat een geweldige ervaring. Verder zien we oa Boomvalk, Bruine Kiekendief, Grauwe Gors, Grauwe Klauwier, 11 Grote Trappen, Nachtegaal, Raaf, Rode Wouw en Tapuit. We gaan deze 2e dag verder op weg naar de Ortolaan. De locatie ligt bij Liepe (bij Nennhausen). Hier een afgelegen pad in, langzaam rijdend nu. Ramen gaan open. Scherp luisterend rijden we enkele kilometers stapvoets. Enkelen menen het geluid van een Ortolaan te horen. De auto's worden geparkeerd en langzaam lopend langs de bomen werd geduldig geluisterd, of we deze soort te horen/zien zullen krijgen? Lang gespeurd, wel gehoord maar niet gezien. Soms zag iemand een stukje verscholen schuwe Ortolaan.

Overal waar we wandelen, is er bij enkelen van onze groep ook interesse voor de flora. We zien regelmatig bijzondere plantjes en bespreken de soort. Bij Liepe zien we een Gele Morgenster, of is het de Bleke Morgenster.

Vervolgens naar de Pritzerber See. Hier volgen we een lang wandelpad naar het meer. We horen of zien Bosrietzanger, Grote Zilverreiger, Kleine Karekiet, Kraanvogel, Ooievaar, Rietgors, Spotvogel en Sprinkhaanzanger.

We eten weer in Rathenow. Tijdens de avondwandeling zien we een Wild Zwijn met enkele jongen. Vervolgens nemen we de dag door bij het ene huisje, waar we alle tafels en stoelen hebben neergezet. De soortenlijst is gegroeid naar 89 soorten.

21 mei

Vandaag verkennen we het gebied Grosser Graben-Niederung. Dit gebied bevindt zich ruwweg tussen de plaatsen Hohennauen, Parey en Gülpe. Het is het overstromingsgebied van de Havel en de Nietze.

De eerste stop is bij de observatiehut tussen Hohennauen en Parey. Het begin is goed met drie Zomertalingen. In het drassige gebied zien we ook Grutto, Kleine Plevier, Smient, Tureluur, Witwangstern en Zwarte Stern.

Vanaf de doorgangsweg van betonnen rijplaten tussen Parey en Gülpe is een tweede observatiehut goed bereikbaar. Deze ligt langs een dijk door het gebied met aan weerszijden brede rietkragen. We horen de Waterral en Grote Karekiet. De Rietzanger wordt gehoord en gezien. In de hut broedt de Boerenzwaluw en buiten de hut de Huiszwaluw. Boven het drassige gebied vliegt een Zeearend. Bij controle van de foto's blijkt dat we ook de Ruigpootbuizerd hebben gezien.

We rijden door naar de Gülper See. Het meer valt een beetje tegen. We genieten van de mooie natuur rondom ons. Bewoners recreëren er ook, zien we. Op het meer zien we Fuut, Knobbelzwaan, Kuifeend, Stormmeeuw en Zilvermeeuw. Boven het meer vliegt een Zeearend. In het bos zien we de Grauwe Vliegenvanger.

Als laatste stop vandaag gaan we naar Schollene. Hier maken we een flinke wandeling door het veld en langs de oever van een rivier. Bij het bruggetje bij de parkeerplaats zien we al gelijk een IJsvogel. In het veld zien we de Gele Kwikstaart. Langs de oever horen en zien we Braamsluiper, Bruine Kiekendief, Grote- en Kleine Karekiet.

Samen gedineerd en weer voldaan in slaap gevallen. Totaal 107 soorten gezien.

22 mei

En dan breekt dag 4 aan. De dag, dat we de Ortolaan nog eenmaal gaan zoeken en vast van plan zijn dit te laten lukken. Weer gaan we naar dat afgelegen pad bij Liepe en rijden langzaam, ramen open en luisteren. De goede hoorders horen de Ortolaan. Op dezelfde plek waar we hem de vorige keer ook gehoord hebben. Auto's geparkeerd en zoeken. We zoeken lang. Geen Ortolaan te zien. Alleen te horen. Wel enkele Geelgorzen. Een eind verder stoppen we bij een verlaten boerderij om te zoeken naar de Kuifleeuwerik. Geen Kuifleeuwerik maar wel de Ortolaan. Hij zit mooi zichtbaar op een tak en laat zich geheel zien. Blijft zelfs een tijd op dezelfde plek zitten. Hoe is het mogelijk? Onze wenssoort is gezien. We zijn dolgelukkig. Wie had dat gedacht? De Kleine Vliegenvanger wordt ook hier gezien.

Vervolgens rijden we door naar het gebied Untere Havel ten zuidoosten van het stadje Havelberg. Het gebied kenmerkt zich door doodlopende zijarmen, plassen en brede

uiterwaarden van de Havel. We maken een stop bij Jederitz en rijden daarna door richting Havelberg. Vlak voor Havelberg maken we een lange wandeling door de uiterwaarden. We horen of zien Bergeend, Boomvalk, Bosrietzanger, Bruine Kiekendief, Grasmus, Kolgans, Paapje, Snor en 6 Zeearenden. Verder rijdend richting Havelberg stoppen we bij een gemaal.

In het drassige gebied spotten we een aantal Roodhalsfuten en Geoorde Futen. Ook de Zomertaling wordt gezien.

Voor de derde keer eten we bij een restaurant in Rathenow. Tijdens de avondwandeling bij de huisjes wordt de Bosuil gehoord. De soortenlijst is gegroeid naar 113 soorten. Wat hebben we vier dagen mooi weer gehad.

23 mei

De dag van huiswaarts gaan. Zoals gebruikelijk staan we om 7.00 uur op. Daarna bedden afhaken, stofzuigen en afval afvoeren. Om 8.30 uur stappen we in de auto's. Wat hebben we genoten. Prachtige vogels gehoord en gezien. Het weer is minder vandaag, maar wat geeft het? We zitten droog in de auto. Als we een stop maken om te lunchen, breekt de zon door de wolken. In de auto verder rijdend regent het weer. We gaan dus niet meer ergens een stop maken, maar naar huis. Aan een geweldige reis is een einde gekomen.

We zullen deze niet gauw vergeten. Ik citeer Willem, die van alle momenten van de reis enorm genoten heeft: Boordevol van alle indrukken aan een unieke reis, zit ik bij te komen en prijs me gelukkig dat ik van dit alles op mijn oude dag kan gaan nagenieten. Zeeer bedankt allemaal.